

med, at han overholder Forpagtningskontrakten paa rette Maade, og Følgen deraf bliver let den, at det, naar først Forpagtningskontrakten er udløben, viser sig temmelig vanskeligt at faa Forpagtningskontrakten fornyet paa lige saa gunstige Vilkaar, hvorved jeg selvfølgelig ser bort fra den Indflydelse, som de almindelige Konjunkturer maa gøre gældende. Dertil kommer, at disse Forpagtninger af hele Præstegaardsjorden utvivlsomt have ført til, at Præsterne i alt for høj Grad komme til at leve som Købssjælsfolk, kan man sige, i alt Fald blive affkaarne fra at leve paa en saadan Maade, som det nu en Gang er nødvendigt at leve, naar man skal bo paa Landet og udfylde den Virksomhed, der kræves af Præsterne. Det gælder jo i første Linie med Hensyn til Befordringen. Saaledes som de fleste Forpagtningskontrakter vistnok ere affattede, er der sikret Præsten Befordring i et vist Omfang, men ud over det bliver det hans egen Sag at leje Befordring, noget, hvorved han vistnok i Almindelighed har lige saa store økonomiske Betænkkeligheder som vi andre, naar vi skulle leje Befordring, og hvoraf Følgen da ofte bliver, at han ikke kan komme saaledes ud i sit Sogn til enhver Tid, som det var ønskeligt. Ligeledes have jo Forholdene i Landbruget udviklet sig saaledes, at det er temmelig vanskeligt for en Familie, der lever paa Landet, at købe de vigtigste daglige Landbrugsprodukter som Mælk, Smør og til Dels ogsaa Kød. Det vil derfor vistnok være rigtigt, at der er et virkelig Afskrud af passende Omfang ved Præstegaardene, men det bør da paa den anden Side heller ikke være større, end hvad der hertil udkræves, og ikke være større, end hvad der kan drives med forholdsvis ringe Arbejdskraft, og saaledes, at det ikke bliver et Besværsspørgsmaal om det drives noget bedre eller noget flattere, fordi det ikke udgør en væsentlig Del af vedkommendes Indtægt. Jeg er derfor til Dels enig med Lovforslaget, naar det anses det for ønskeligt, at Præstegaardenes Jordtilliggende indskrænkes til et saa stort Areal, som er fornødent til at holde 2 Heste og 4 à 6 Køer, dog med den lille Modifikation, at jeg tror, det er for knebent at sætte 2 Heste. Thi deraf vil Resultatet, meget ofte blive det samme som nu, at Præsterne dog ikke faa Udgang til

Befordring, naar det ønskes, fordi paa travle Tider, i Pløje- og Høsttiden, ere de to Heste saaledes beslaglagte, at han ikke kan faa dem. Jeg tror, der burde staa „2 à 3 Heste“. Men dertil er jeg ganske enig med Ministeren i, at det ikke gaar an at sætte den Begrænsning: ikke udover 2 Tønder Hartkorn fordi det vistnok ingenlunde altid kan siges, at det foreslaaede Antal kan staffles til Veje paa mindre end 2 Tdr. Hartkorn, og navnlig ikke, naar man vil medregne Præstegaards haverne i de 2 Tdr. Hartkorn. Thi der er ikke saa Præsteembeder, hvortil der fra gammel Tid hører meget store Haver, og da denne Jord i Almindelighed er af fortrinlig Bestaenhed, vilde det gøre et meget betydeligt Skaar i de 2 Tdr. Hartkorn, som skulde tillægges Embedet. Jeg tror i hvert Fald, at Præstegaards haverne maatte holdes ganske udenfor de 2 Tdr. Hartkorn, men jeg vilde anses det for ønskeligt, om den Begrænsning: 2 Tønder Hartkorn faldt bort, og at man skulde blive staaende ved den Begrænsning, der ligger i det Antal Heste og Køer, der skulde holdes. Dernæst tror jeg, dersom min Opfattelse af Forholdet og mit Udgangspunkt er rigtigt, at der da ogsaa burde kigtes den Bestemmelse til, at den Jordlod, som er tilbage, som Regel skal drives fra Præstegaarden og kun undtagelsesvis maa bortforpagtes, thi ellers vindes der, efter min Mening, intet som helst, man falder ganske tilbage i den nuværende mindre heldige Tilstand. Jeg siger: som Regel, thi der kan naturligvis være Tilfælde, hvor der naas en fuldt betryggende Bortforpagtning, hvor Præsten er saaledes stillet, at han ønsker at blive fri for Jorden, men jeg tror, at det burde fastholdes som Regel, at dette lille Areal skal drives fra Præstegaarden. Jeg kan heller ikke finde det heldigt, naar man i sidste Kasse af § 1 bestemmer, at en endnu større Del, eller endog det hele Jordtilliggende kan afhændes, hvor Forholdene ikke nødvendiggøre Beholdelsen af noget Jordbrug, og den pagældende Præst ønsker det. Jeg tror ikke, at den enkelte Præsts Ønske i saa Henseende bør have meget væsentlig Indflydelse herpaa. Den enkelte Præst bør ikke kunne stille Embedet fra det Afskrud, som det i Almindelighed anses for at være ønskeligt